

Nakon predgovora urednika Zvonimira Paula Šeparovića tiskan je uvodni dio s porukom Ujedinjenih nacija, te govorom pri otvaranju Simpozija, a potom u I. dijelu knjige, u ključnim predavanjima, prikazana je viktimologija kao međunarodna djelatnost i studija žrtava, zatim izučavanje žrtava u viktimologiji i pravu, istraživačke implikacije konfliktnih koncepcija u viktimologiji, te položaj žrtve u kriminalnom pravu i proceduri.

U II. dijelu ("Teoretska i koncepcijska izlaganja") prikazan je obrambeno usmjeren pristup kriminologijskoj teoriji, socijalni aspekt i teoretski model za razumijevanje viktimizacije i oporavka; zalaže se za redukciju nejasnoća koncepta viktimologije; opisuju se metode istraživanja viktimizacije u Australiji i Evropi i kako prilagoditi američke metode evropskim budžetima. Uz to su dati i preliminarni rezultati istraživanja u Francuskoj i Švicarskoj.

Osim toga razmatra se i sraz viktimizacije i straha, kao i viktimološka istraživanja u Indiji. U referatu jugoslavenskog autora Boška Jakovljevića žrtve su svrstane po tipovima i dat je koncept viktimologije. Razmatra se i etički problem tretmana žrtve.

III. dio nosi naslov "Deklaracija Ujedinjenih nacija o žrtvama", te se pristupa tom dokumentu o žrtvama zločina i zloupotrebe moći, kao i narednim koracima pojedinačnih statusa i međunarodnih organizacija (Rezolucija Generalne skupštine 40/34).

IV. dio donosi dokumente Petog međunarodnog simpozija viktimologa: rezolucije, odluke članstva i opći Izvještaj (General Report, kojeg su sastavili profesori Geis, Chappel i Agepian). Izvještaj prikazuje sve najznačajnije priloge od definicijskih problema, preko istraživačkih rezultata, o službama pomoći, osobama visokog rizika stradanja (iseljenici, pripadnici manjina, nerođena djeca, turisti, djeca, stare osobe i dr.). Drugi dio zbornika (Volumen II) sadržavat će tzv. specijalni dio koji se tiče viktimizacije, pravosuđa i prevencije.

Slijedeći II. tom objelodanit će sadržaje o viktimizaciji, pravednosti i prevenciji, a sastojat će se od nekoliko znanstvenih radova stranih i domaćih autora – uvaženih viktimologa, referata o žrtvama i o kriminalno-

pravnom sudstvu. Druga grupa radova govorit će o prevenciji, politici i tretmanu, a treća o specifičnim problemima i o istraživačkom području.

S mnogih je strana potvrđeno da je cjelokupno znanstveno iznašašće svjetskog viktimološkog simpozija održanog u Zagrebu 1985. vrlo vrijedno. Simpozij je, npr. odlučio da treba sačiniti Rezoluciju koju je predstavio rodonačelnik viktimologije dr. Israel Drapkin kako bi se izbjegla nuklearna katastrofa. Sudionici simpozija također su odlučili da Međunarodni kodeks o kriminalu proglasi socio-ekonomske zločine na transnacionalnoj razini kao "zločine protiv čovječanstva".

Sve u svemu, knjiga koju prikazujem, izborom najvrednijih između 200 radova dostojno prezentira sve one najbitnije sadržaje razmatrane od strane oko 500 simpozijских sudionika iz 55 zemalja svih kontinenata. Ona je značajan korak u svjetskom širenju viktimološke misli i djelovanja.

Ljubomir Radovančević

Zbornik radova:

NASILJE U OBITELJI - DOMESTIC VIOLENCE, Jugoslavensko viktimološko društvo, Dubrovnik, 1988.

Izd. Pravni fakultet Zagreb, str. 200

U Interuniverzitetskom je centru postdiplomskih studija u Dubrovniku, 21 i 22. svibnja 1988. održan međunarodni skup o nasilju u obitelji. Knjiga predstavlja interdisciplinarni zbornik radova jugoslavenskih autora s tog workshopa. IV internacionalni skup o ljudskim pravima žrtava organizirali su Svjetsko viktimološko društvo i Sveučilište u Zagrebu. Poslije Predgovora i Uvoda Z. Šeparovića isti nas autor uvodi u problem svojim člankom "Nasilje u obitelji: pojave – uzroci – rješenja". Potom J. Brajša piše članak "Sistemska-cirkularno-odnosna

psihodinamika bračnog i obiteljskog nasilja" - a V. Gruđen i Z. Gruđen opisuju psihodinamiku u obitelji.

Lj. Radovančević prilaže rad: "Žrtve obiteljskog nasilja i zaštita njihovih prava". Slijedi znanstveni rad J. Bamburača, Lj. Radovančevića i L. Akrap: "Uloga Centra za krizna stanja u prevenciji obiteljskog nasilja". Zatim slijede članci: V. Mimica: "Nasilje u obitelji između ideologije i prakse"; Pravno-kriminološka grupa Zagreb - Osijek: "Nasilje i drugi izvori stradanja žene u obitelji bremenitoj problemima s alkoholom"; V. Nikolić-Ristanović: "Krivično-pravna zaštita djece od nasilja u porodici (situacija u Jugoslaviji)"; M. Tecilazić-Bašić: "SOS telefon i djeca žrtve obiteljskog nasilja"; K. Turković: "Nasilje nad djecom"; J. Radovanović: "Zlostavljanje i zapostavljanje dece: subjektivno iskustvo deteta"; M. Singer, Lj. Nikšaj-Todorović i J. Rusan: "Zlostavljanja i zapuštanja maloljetnika"; D. Hrabar: "Porodično-pravna zaštita djece žrtava nasilja s posebnim osvrtom na lišenje roditeljskog prava"; R. Pejčinović i A. Penara: "Kažnjavanje djece u obitelji i školi"; R. Miljević-Ričićki: "Dijete - napadač i žrtva"; S. Pandurović, M. Miković, Z. Uzelac-Belovska i N. Denić: "Ubistva žena"; S. Petrović: "Ubojstva u obitelji"; Ž. Horvatić i J. Rađenović: "Sudska praksa kažnjavanja za delikte nasilja u obitelji"; S. Gašić: "Krivična djela ubojstva, ubojstva na mah i teških tjelesnih povreda sa smrtnom posljedicom izvršena na štetu srodnika"; D. Dunjić i S. Veljković: "Filicid"; N. Pelicarić: "Nasilje nad starim osobama u obitelji"; L. Volah: "Porodice u kojima nema nasilja?"; V. Čulinović-Konstantinović: "Otmica djevojke kao oblik kolektivnog i individualnog nasilja u obitelji"; O. Petak: "Pozicija žene u obitelji - uzrok i posljedice prostitucije"; M. Tecilazić-Bašić, L. Petö-Kujundžić i A. Posavec: "Nasilje u obitelji i sudske odgojne mjere".

Posljednji dio knjige zauzimaju Prilozi: Deklaracija o osnovnim pravima žrtava krivičnih djela i zloraba moći (od 29. XII. 1985.); Rezolucija 40/36 o nasilju u obitelji (iz 1985.); Preporuke Ministarskog komiteta Evropskog savjeta o nasilju u obitelji od 26. III. 1985.; Preporuka Odbora ministara Ev-

ropskog vijeća o pomoći žrtvama i sprečavanju stradanja (viktimizacije); Osnovno Jugoslavensko viktimološko društvo (Lj. Radovančević); Otvoreno pismo: Viktimologija u nas i u svijetu (Z. Šeparović).

Svi članci imaju sažetak na engleskom, navedenu literaturu i podatke o autorima. Knjiga je tiskana na najfinijem bezdrvnom papiru. Kao duhovni proizvod ova knjiga je nov, jedinstven, nezamjenljiv, pionirski u nas pothvat multidisciplinarnog sažimanja tematike o obiteljskom nasilju. Prisustvo 11 liječnika (6 sudskih medicinara i 5 psihijatar), 4 psihologa, 13 pravnika, 3 studenta prava, 2 socijalna radnika, etnologa, fonetičara i socijalnog pedagoga među autorima objavljenih 25 radova govori o zahvatu u interdisciplinarnost što ova oblast nesumnjivo zahtijeva. Utoliko je to značajniji doprinos aktivnostima da se postigne pomak prema humanijem svijetu oko nas i u nama.

Ljubomir Radovančević

Ognjen Čaldarović:

DRUŠTVENA DIOPA PROSTORA

Sociološko društvo Hrvatske, Zagreb, 1989., 152 str.

Knjiga »Društvena dioba prostora« sastoji se od dva velika dijela koja su podijeljena na deset poglavlja.

U njoj nalazimo autorovu analizu različitih procesa koji utječu na društvenu diferencijaciju i stratifikaciju prostora, te razmatranja o posljedicama te podjele prostora u jugoslavenskom društvu.

U predgovoru autor naglašava da je prostor socijalno, politički i ekonomski determinirana kategorija u kojoj se manifestiraju i registriraju diobe društva. Uloga je sociologije da u kritičkom razmatranju diferencijacije i stratifikacije u prostoru, kritički prouči i analizira mnogobrojne društvene procese koji generiraju i određene procese u prostoru. Autor se zalaže za to da prostor ne tretiramo kao izdvojen element, već da »prostor proučavamo kao ljusku u